

लौह *a.* (-ही *f.*) [लोहमेव लोहस्य विकारः अण्] 1 Made of iron, iron. -2 Coppery. -3 Metallic. -4 Copper-coloured, red. -हम् 1 Iron; लौहभारसहस्रेण निर्मिता निरकारि मे Bk. 15. 54. -2 Meat of a red goat; कालशाकं च लौहं चाप्यानन्त्यं छाग उच्यते Mb. 13. 88. 10. -ही A kettle; ददुशुर्विस्मितास्तत्र नरा लौहीः सहस्रत्रयः Rām. 2. 91. 68. -Comp. -आत्मन् *m.*, -भूः *f.* a boiler, kettle, caldron. -कारः a blacksmith. -जम् rust of iron. -बन्धः, -न्धम् an iron fetter, irons. -भाण्डम् an iron vessel. -मलम् rust of iron. -शास्त्रम् the science of treating metals. -शङ्कुः an iron spike.

लौहितः The trident of Śiva.

लौहितिक *a.* Reddish.

लौहित्यः [लोहितस्य भावः व्यञ्ज स्वार्थे व्यञ्ज वा] *N.* of a river, the Brahmaputra; चक्रम्पे तीर्णलौहित्ये तस्मिन् प्राग्ज्योतिषेश्वरः R. 4. 81 (where Malli. says :- तीर्णं लौहित्या नाम नदी येन but quotes no authority). -त्यम् Redness.

लपी, ल्यी 9 P. (लिपनाति, लियति) To join, unite, be mixed with.

ल्युद् (In gram.) *N.* of the Kṛit affix अन.

ल्वी 9 P. (ल्विनाति) To go, move, approach.

ल्वीन *a.* Gone.

व

व *a.* Powerful, strong. -वः 1 Air, wind. -2 The arm. -3 *N.* of Varuṇa. -4 Conciliation. -5 Addressing. -6 Auspiciousness. -7 Residence, dwelling. -8 The ocean. -9 A tiger. -10 Cloth. -11 Reverence. -12 *N.* of Rāhu. -13 The residence of Varuṇa. -14 the esculent root of the water-lily. -वम् *N.* of Varuṇa (Medinī). -*ind.* Like, as; as in मणी वोष्टस्य लम्बते प्रियो वत्सतरौ मम Sk. (where the word may be व or वा); Mb. 12. 177. 12 (com. वाशब्द इवार्थे).

वंशः [वमति उद्भिरति वम्-श तस्य नेत्वम् Up. 4. 116] 1 A bamboo; धनुर्वंशविशुद्धोऽपि निर्गुणः किं करिष्यति H. Pr. 23; वंशभवे गुणवानपि संगविशेषेण पूज्यते पुरुषः Bv. 1. 80 (where वंश has sense 2 also); Me. 81. -2 A race, family, dynasty, lineage; स जातो येन जातेन याति वंशः समुन्नतिम् H. 2; सूर्यप्रभवो वंशः R. 1. 2. &c.; see वंशकर, वंशस्थिति &c. -3 A shaft. -4 A flute, pipe, reed-pipe; कूर्जद्विरापादितवंशकृत्यम् R. 2. 12. -5 A collection, assemblage, multitude (usually of similar things); सान्द्रीकृतः स्यन्दनवंशचक्रैः R. 7. 39. -6 A cross-beam; यदस्थिभिर्निर्मित-वंशवंशस्थुणं त्वन्वा रोमनखैः पिनद्धम् Bhāg. 11. 8. 33. -7 A joint (in a bamboo). -8 A sort of sugar-cane. -9 The back-bone. -10 The Śāla tree. -11 A particular measure of length (equal to ten hastas). -12 The central projecting part of a sabre. -13 Bamboo-manna. -14 Offspring. -15 A son. -16 A particular musical note. -17 Pride, arrogance. -Comp. -अग्रम्, -अङ्कुरः 1 the tip or end of a bamboo-cane. -2 the shoot of a bamboo. -अनुकीर्तनम् genealogy. -अनुक्रमः genealogy. -अनुचरितम् the history of a dynasty or family. -आगत *a.* inherited. -आवली a pedigree, genealogy. -आह्वः bamboo-manna. -कठिनः a thicket of bamboos. -कफम् cottony seeds floating in the air. -कर *a.* 1 founding a family. -2 perpetuating a race; वंशस्थिति

सं. इ. को... १०३

वंशकरेण तेन R. 18. 31; न चक्रतुर्वंशकरावृषी तौ Bu. Ch. 1. 47. (-रः) 1 a son; त्वयि समुत्पन्नस्य वंशकरस्य मुखं प्रेक्षिष्यते V. 5. -2 an ancestor. -कर्पूररोचना, -रोचना, -लोचना bamboo-manna. -कर्मन् *n.* bamboo-work. कृत् a bamboo-worker. -कीर्ति *a.* celebrated. -कृत् *m.* the founder or perpetuator of a family. -कृत्यम् flute-playing. -क्रमः family succession. -क्षयः family decay. -क्षीरी bamboo-manna. -घटिका a kind of children's game; Buddh. -चरितम् the history of a family. -चर्मकृत् a worker in bamboo and leather; Rām. 2. 80. 3. -चिन्तकः a genealogist. -छेत् *a.* the last of a family. -ज *a.* 1 born in the family of; तस्य दाक्षिण्यरूढेन नाम्ना मगधवंशजा R. 1. 31. -2 made of bamboos. -3 sprung from a good family. (-जः) 1 progeny, issue, lineal descendant. -2 the seed of the bamboo. (-जम्) bamboo-manna. (-जा) bamboo-manna; वंशजा बृहणी वृष्या बल्या स्वाद्वी च शीतला Bhāva P. -तण्डुलः the seed of the bamboo. -धर *a.* 1 perpetuating a family; अन्तर्जले प्रसूतासि रघुवंशधरौ सुतो U. 7. 3. -2 supporting a family. (-रः) 1 the continuer of a family. -2 a descendant. -धान्यम् = वंशतण्डुल q. v. -नतिन् *m.* a buffoon. -नाडि (ली) का a pipe made of bamboo. -नाथः the chief or head of a race. -नेत्रम् the root of sugar-cane. -पत्रम् a bamboo-leaf. (-त्रः) a reed. पतितम् *N.* of a kind of metre of seventeen syllables; दिव्यमुनिवंशपत्रपतितं भरनभनलौः Chand. M. -पत्रकः 1 a reed. -2 a white kind of sugar-cane. (-कम्) yellow orpiment. -परंपरा lineal descent, family succession. -पात्रम् a bamboo-vessel. -पूरकम् the root of sugarcane. -बाह्य *a.* repudiated by a family. -ब्राह्मणम् 1 *N.* of a Brāhmaṇa (belonging to the Sāma-veda.) -भृत् *m.* the supporter or head of a family. -भोज्य *a.* hereditary. (-ज्यम्) a hereditary estate. -राजः a very high bamboo. -लक्ष्मीः *f.* the fortune of a family. -लून *a.* alone in the world. -वनम् a bamboo-forest; रात्रा वंशवनस्येव दह्यमानस्य पर्वते